TRANSCULTURAL NURSING FOR PRACTICE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ŠABLONA

KATALÁNSKO (ŠPANĚLSKO)

TRANSCULTURAL NURSING FOR PRACTICE

Co-funded by the Erasmus+ Programme of the European Union

CONTENT

I. VŠEOBECNÁ ČÁST 1

1. CHARAKTERISTIKA ZEMĚ 1
2. HISTORIE ŠPANĚLSKA 8
3. POLITIKA ZEMĚ 10
1. ECONOMIKA 12
2. NÁBOŽENSTVÍ, ETNIKA, MENŠINY 15
3. SVÁTKY A VÝZNAMNÉ DNY 17
4. RODINA 19
5. ŽIVOTNÍ STYL 24

II. ZDRAVOTNICKÝ SYSTÉM VE ŠPANĚLSKU 34

6. ZDRAVOTNICKÝ SYSTÉM 34
7. ORGANIZACE ZDRAVOTNICKÉHO SYSTÉMU 37
8. DOMÁCÍ PÉČE 39
9. DOSTUPNOST ZDRAVOTNÍ PÉČE 40
10. SYSTÉM OŠETŘOVATELSKÉ PÉČE 40
11. SPIRITUÁLNÍ PÉČE VE ŠPANĚLSKU 44
12. PRÁVA A POVINNOSTI PACIENTŮ VE ŠPANĚLSKU 45
13. DENNÍ REŽIM V NEMOCNICÍCH 46
14. PRACOVNÍCI VE ZDRAVOTNICTVÍ 47
15. SPECIFICKÉ OBLASTI ZDRAVOTNÍ PÉČE 48

ZDROJE 53

I. VŠEOBECNÁ ČÁST

1.CHARAKTERISTIKA ZEMĚ

1.1. GEOGRAFIE

S 505,992 km2 (195,365 čtverečních mil) je Španělsko 52. největší zemí světa a čtvrtou největší zemí Evropy. Je asi o 47,000 km2 (18,000 m2) menší než Francie a o 81,000 km2 (31,000 m2) větší než americký stát Kalifornie. Mount Teide (Tenerife) je nejvyšším vrcholem ve Španělsku a je třetí největší sopkou na světě. Španělsko je transkontinentální země.

Španělsko leží mezi 26 °- 44 °severní šířky a 19° - 5 °západní délky.

Na západě Španělsko sousedí s Portugalskem; na jihu hraničí s Gibraltarem (Britská država) a Marokem, přes svá území v severní Africe (Ceuta a Melilla a poloostrov Vélez de la Gomera). Na severovýchodě, podél pohoří Pyreneje, sousedí s Francií a Andorrským knížectvím. Podél Pyrenejí v Gironě je malé město Llívia – španělská exkláva ve Francii.

Portugalsko – španělská hranice je nejdelší nepřerušovanou hranicí v rámci Evropské unie - 1 214 km (754 m) [73]

Ostrovy

Španělsku také patří Baleárské ostrovy ve Středozemním moři a Kanárské ostrovy v Atlantském oceánu.

Hory a řeky

Španělsko je horská země, v níž dominují náhorní plošiny a horská pásma. Po Pyrenejích jsou hlavními horskými pásmy Cordillera Cantábrica (Cantabrian Range), Sistema Ibérico (Iberian System), Sistema Central (Centrální systém), Montes de Toledo, Sierra Morena a Sistema Bético (Baetic System). Vrchol 3,478 m (11,411 m) Mulhacén, který se nachází v pohoří Sierra Nevada, je nejvyšší horou na Pyrenejském poloostrově. Nejvyšší bod ve Španělsku je Teide, 3718 m (12198 ft), aktivní sopka na Kanárských ostrovech. Meseta Central (často přeložená jako "Vnitřní plošina") je obrovská náhorní plošina v srdci poloostrovního Španělska

Ve Španělsku je několik řek: Tagus (Tajo), Ebro, Guadiana, Douro (Duero), Guadalquivir, Júcar, Segura, Turia a Minho (Miño). Na pobřeží se nacházejí aluviální planiny, z nichž největší je Guadalquivir v Andalusii.

1.2. ČASOVÁ A KLIMATICKÁ PÁSMA

Španělsko je klimaticky rozmanitá země s 13 různými druhy klimatu (Köppen) a patří mezi 10 zemí světa s největší klimatickou diverzitou. Rozlišujeme 5 hlavních klimatických zón:

- Horké středomořské klima, suchá, horká léta a mírné, vlhké zimy.
- Teplé středomořské klima, které převládá v severozápadním a středním Španělsku v nadmořských výškách nad 900-1000m.
- Oceánské klima se nachází v severní části země, zejména v regionech Baskicko, Asturie, Kantábrie a Navarra. V těchto oblastech pravidelně v zimních měsících sněží.
- Suché podnebí (Bsh, Bsk) převládá v jihovýchodní části země (provincie Almeria ve východní Andalusii, oblast Murcia a provincie Alicante v jižní Valencii), údolí Ebro na severovýchodě (provincie Zaragoza) až k provincii Navarra. Dále je toto podnebí typické pro oblasti centrálních provincií (oblast La Mancha, která zahrnuje části Cuenca, Guadalajara, Madrid a Toledo) a některé z nejsušších oblastí Extremadury. Na rozdíl od středomořského podnebí pokračuje období sucha i po skončení léta a vegetace je chudší.
- Kontinentální klima (Dfb), lze nalézt v mnoha oblastech v severovýchodním Španělsku, v oblastech nad 1000-1100 m. Vyskytuje se také v některých oblastech v Kantabrijských horách a v nejvyšších oblastech pohoří Sistema Ibérico ve středovýchodní části Španělska.

1.3. STÁTNÍ A TERITORIÁLNÍ USPOŘÁDÁNÍ

Ústava z roku 1978 je základem pro institucionální uspořádání Španělska a jeho právní systém. Byla schválena v referendu a je příkladem konsensu.

Zde jsou klíčové body institucionálního systému:

Španělsko je demokratický, právní a sociální stát. Má sociální a tržní ekonomiku.

- Hodnoty tohoto modelu jsou: svoboda, spravedlnost, rovnost, solidarita, politický pluralismus, důstojnost a respektování základních práv a veřejných svobod.
- Svrchovaný stát patří španělskému lidu.
- Ustanovuje parlamentní monarchii
- Ustanovuje jednotu státu a autonomii jednotlivých území.
- Španělsko je jednou z nejvíce decentralizovaných zemí na světě.
- Společné instituce pro celé území.
- 17 autonomních oblastí.
- 2 autonomní města a více než 8,100 místních subjektů.
- Španělsko je členem EU a podílí se v něm jak ekonomicky, tak politicky s ostatními 28 členy.

1.4. DEMOGRAFICKÁ DATA

Španělské demografické údaje z 2018

Obyvatelstvo	48,958,159 (červenec 2017)
Věk	**0-14 let:** 15.38% (muži 3,872,763/ženy 3,656,549) **15-24 let:** 9.58% (muži 2,424,352/ženy 2,267,429) **25-54 let:** 44.91% (muži 11,214,102/ženy 10,775,039) **55-64 let:** 12.14% (muži 2,899,088/ženy 3,044,111) **nad 65 let:** 17.98% (muži 3,763,989/ženy 5,040,737) (2017)
Index závislosti	**celkově:** 51 **mladí:** 22.5 **staří:** 28.5 **potencionální podpora:** 3.5 (2015)

Střední věk	**celkově:** 42.7 **muži:** 41.5 **ženy:** 43.9 (2017)
Tempo růstu	0.78 % (2017)
Porodnost	9.2 porodů/1,000 obyvatel (2017)
Úmrtnost	9.1 /1,000 obyvatel (2017)
Míra migrace	7.8 migrantů/1,000 obyvatel (2017)
Urbanizace	**městské obyvatelstvo:** 80 % obyvatel (2017) **míra urbanizace:** 0.52% roční přírůstek (2015-20) **pozn.:** data zahrnují Kanárské ostrovy, Ceuta, and Melilla
Největší města – počet obyvatel	MADRID (hlavní město) 6.199 mil.; Barcelona 5.258 mil.; Valencia 810,000 (2015)
Poměr muži/ženy	**narozených:** 1.07 muži/ženy **0-14 let:** 1.06 muži/ženy **15-24 let:** 1.07 muži/ženy **25-54 let:** 1.04 muži/ženy **55-64 let:** 0.95 muži/ženy **nad 65 let:** 0.74 muži/ženy **celkově:** 0.98 muži/ženy (2016)
Průměrný věk prvorodiček	30.7 (2015)
Dětská úmrtnost	**celkově:** 3.3 /1,000 **muži:** 3.6 /1,000 **ženy:** 2.9 /1,000 (2017)

Průměrná délka života	**celkově:** 81.8 years **muži:** 78.8 years **ženy:** 84.9 years (2017)
Celková míra plodnosti	1.5 dítěte /žena (2017)
HIV/AIDS	0.4 % (2016)
HIV/AIDS – žijících lidí s HIV/AIDS	140,000 (2016)
HIV/AIDS – zemřelých	NA
Zdroje pitné vody	**zabezpečené (improved):** město: 100 % obyvatel venkov: 100 % celkově: 100 % **nezabezpečené (unimproved):** město: 0 % venkov: 0 % celkově: 0 % (2015)
Přístup k sanitačním zařízením	**zabezpečené (improved):** město: 99.8 % obyvatel venkov: 100 % cekově: 99.9 % **nezabezpečené (unimproved):** město: 0.2 %

	venkov: 0 % celkově: 0.1 % (2015)
Národnost	**podstatné jméno: Španěl** Spaniard(s) **přídavné jméno: španělský** Spanish
Etnická skupina	Kombinace středozemního a nordického typu
Náboženství	římsko-katolické 67.8 %, ateisté 9.1 %, jiná 2.2 %, nevěřící 18.4 %, nespecifikované 2.5 % (2016)
Jazyky	Kastilská španělština (oficiální) 74 %, katalánština (oficiální v Katalánsku, Baleárských ostrovech a valencijské komunitě) 17 %, galicijština (oficiální v Galicii) 7 %, baskičtina (Baskicko a část oblasti Navarra) 2 %, aranejština (v severozápadní části Katalánska (Vall d'Aran) (5000 obyvatel) **pozn: "**Aragonese, Aranese Asturian, Basque, Calo, Catalan, Galician, and Valencian" jsou uznané jazyky podle Evropské charty regionálních nebo menšinových jazyků.
Gramotnost	**definice:** obyvatelstvo and 15 let věku umí číst a psát **celkově:** 98.3 % **muži:** 98.8 % **ženy:** 97.7 % (2016)
Školní docházka	**celkově:** 18 let **muži:** 18 let **ženy:** 18 let (2015)
Výdaje na vzdělání	4.3 % HDP (2013)

Míra úmrtnosti matek	5/100,000 živých porodů (2015)
Výdaje na zdravotnictví	9 % HDP (2014)
Počet praktických lékařů	3.82/1,000 obyvatel (2014)
Počet lůžek	3.1/1,000 obyvatel (2011)
Obezita u dospělých	23.8 % (2016)

2.HISTORIE ŠPANĚLSKA

Historie Španělska se datuje od středověku. V 1516 habsburské Španělsko sjednotilo předchozí království. Moderní forma ústavní monarchie byla zavedena v roce 1813 a současný demokratický stát se datuje od roku 1978.

Španělská království (kastilské, aragonské a další) byla spojena pod habsburskou vládu v 1516. Znamenalo to začátek Zlatého věku. Mezi lety 1500–1650 bylo habsburské Španělsko nejsilnějším státem na světě a první impérium, které mělo državy na pěti kontinentech.

Během tohoto období se Španělsko zapojilo do všech významných evropských válek, včetně italských, osmdesátileté války, třicetileté války a francouzsko-španělské války. V 17. století moc Španělska začala klesat Po smrti posledního habsburského vládce propukla válka o španělského dědictví a na trůn se dostali Bourboni. Další nestabilita přichází s francouzskou revolucí a “Poloostrovní válkou”.

Kvůli četným válkám byl vliv Španělska na počátku 19. století oslaben. Různé politické strany byly u moci krátkodobě a nemohly zajistit trvalejší stabilitu. Bývalá španělská

říše v zámoří se rozpadla v latinskoamerických válkách o nezávislost a ztratila bývalé kolonie.

V letech 1874-1931 byla ustanovena konstituční monarchie, ale nepřinesla žádné trvalé řešení. Španělsko se dostalo do občanské války mezi republikánskými a nacionalistickými frakcemi, která skončila vítězstvím nacionalistů pod vedením Francisca Franca, kteří kontrolovali vládu až do roku 1975. Poválečná léta byla vcelku stabilní (až na separatistické tendence v Baskicku). V 60. A 70. letech nastal ekonomický růst.

Po smrti Franca v roce 1975 se Španělsko vrátilo ke konstituční monarchii a demokracii pod vládou prince Juana Carlose. V roce 1986 vstoupilo do EEC (později EU), a v 1999 do Eurozóny. V letech 2007–08 přišla krize, která ukončila ekonomický boom, následovaná recesí, nezaměstnaností a oslabenou ekonomikou.

Španělsko se řadí ke středně silným zemím, ale na rozdíl od např. Německa, Itálie a Japonska není součástí G8. V G20 je hostem, ale je součástí G6.

3.POLITIKA ZEMĚ

Politiku země určuje ústava z roku 1978. Španělsko je parlamentní demokratická konstituční monarchie, kde hlavou státu je král. Předseda vlády má oficiální titul “Prezident vlády” Výkonnou moc má vláda složená z ministrů tvořící Kabinet (Státní radu). Zákonodárnou moc má “Cortes Generales”, dvoukomorový parlament, který se skládá z Kongresu poslanců a Senátu. Soudní moc je zastoupena Nejvyšším soudem. Vztahuje se na všechna španělská území. Soud ústavní řeší ústavnost zákonů a spory mezi státem a autonomními komunitami.

Od 90. let mají největší vliv dvě strany: Partido Socialista Obrero Español (PSOE – sociálně demokratická) a Partido Popular (PP). Další strany jsou Baskická národní strana (EAJ-PNV), Convergence and Union (CiU) a Socialistická strana v Katalánii. Kongres poslanců je volen proporčním způsobem. Vláda je formována většinovou stranou nebo koalicí. Regionální vláda funguje v systému známém jako stav autonomií, vysoce decentralizovaný systém správy založený na asymetrickém přenesení pravomocí k "národnostem a oblastem", které tvoří národ, a ve kterém si národ prostřednictvím ústřední vlády zachovává plnou suverenitu. Bylo zřízeno 17 autonomních společenství a dvě autonomní města. Forma vlády každé autonomní komunity a autonomního města je také založena na parlamentním systému, v němž je výkonná moc svěřena "prezidentovi" a Radě ministrů zvolené a odpovědné jednokomorovému zákonodárnému shromáždění

POLITICKÁ SITUACE

Vysvětlení současné politické situace v Katalánsku

Nacionaistická parlamentní většina reprezentuje 47% voličů. Snaží se o ilegální referendum a samostatnost Katalánska. Ačkoliv jde v mezinárodním měřítku o demokratickou snahu, polovina katalánských obyvatel by byla cizinci ve své vlastní zemi. Jak uvedl spisovatel Daniel Gascón v časopise Letras Libres "Separatismus bojuje proti imaginárnímu nepříteli: autoritářskému, nedemokratickému Španělsku. Toto pomyslné Španělsko je země, kde Katalánsko nemá vysokou míru autonomie, Španělsko, které není vyspělou demokracií, srovnatelné s okolními zeměmi. " Že tedy

existují i dobré důvody domnívat se, že ústřední vláda by mohla lépe zvládat politické tendence nacionalistického hnutí.

Nacionalistické strany operují ekonomickými argumenty, jako jsou například tvrzení proti meziregionální solidaritě. Stěžují si na poskytování peněz chudším částem Španělska (separatistický leitmotif "Španělsko nás “okrádá" je stále ještě slyšet).

[…]Katalánsko je objektivně jeden z nejbohatších regionů Španělska. Již od počátku demokracie v 70. letech až dosud je autonomní oblastí. Španělsko je zemí OECD s nejvyšší úrovní decentralizace mezi lety 1995 a 2004.

Je třeba říci, že v ústavně-právních mezích je toho mnoho o čem lze diskutovat. Některé z tradičních nacionalistických tvrzení jsou odůvodněné a je třeba najít politické řešení. Španělský ústavní soud však v současné době neumožňuje referendum o odloučení. Mezinárodní právo uznává sebeurčení pouze v případech, kdy dochází k případům zahraniční invaze, kolonialismu a diskriminaci menšin. Je zřejmé, že v Katalánsku se nejedná o žádný z těchto případů (navzdory tvrzení některých aktivistů a srovnávání situace s Kosovem).

http://blogs.lse.ac.uk/eurocrisispress/2017/09/28/an-explanation-of-the-current-political-situation-in-catalonia/

1.ECONOMIKA

4.1. MĚNA

Měna	Date created	Date abolished	Initial Exchange rate	
	Euro	2002	n/a	1 euro = 166.386 pesetas
	Peseta	1869	2002	5 pesetas = 2 escudos

4.2. MZDY

Minimální a průměrná mzda

Minimální mzda ve Španělsku – SMI (Salario Mínimo Interprofesional) se vztahuje na všechny pracovníky bez ohledu na jejich věk, pohlaví nebo pracovní smlouvu, včetně příležitostné práce nebo práce v domácnosti.

- Minimální mzda v 2017:

Denní minimální mzda: EUR 23,59

Měsíční minimální mzda: EUR 707,60 (14 plateb, nebo EUR 825,65 - 12)

Roční minimální mzda: EUR 9 906,40

- Minimální mzda pro pracovníky na částečný úvazek:

U zaměstnanců pracujících na částečný úvazek ve Španělsku je minimální mzda stanovena na polovinu z celkových příjmů, minimálně 353,80 EUR měsíčně na základě 14 měsíčních plateb.

- Minimální mzda ve Španělsku je stále výrazně nižší než např. ve Francii, kde je minimální mzda 1 467 EUR, ale vyšší než minimální mzda v Portugalsku (618 EUR).

Průměrná mzda

V roce 2016 španělský statistický úřad (INE) oznámil, že průměrná mzda ve Španělsku klesla o 0,3 procenta na 1 804,01 EUR měsíčně (21 648 EUR ročně), což představuje 73,8 % celkových nákladů na zaměstnance, tj. 2 444,80 EUR měsíčně nebo 29 337 EUR ročně.

Generální ředitelé: 80 000 až 120 000 EUR

Výkonní ředitelé: 70 000 - 75 000 EUR

IT specialisté a inženýři: 40 000 - 60 000 EUR

Obchodní specialisté, marketing: 35 000 - 55 000 EUR

Podpora, překladatelé, kreativní průmysl: 10 000 - 30 000 EUR

Nejvyšší platy ve Španělsku jsou v bankovní, finanční a pojišťovací sféře.

4.3. SOCIÁLNÍ PODPORA, DŮCHODY

Pobyt a práce ve Španělsku je možný prostřednictvím turistických (krátkodobých) víz. Pro obnovení je ale nutné každých 90 dní překročit hranice. Většina imigrantů má dlouhodobé vízum (visado nacionale), aby mohli pracovat v zemi na plný úvazek. Dlouhodobá víza umožňují mít v zemi dočasné bydliště, studovat, pracovat, žít a pobírat důchod.

Běžné je také “pobytové vízum” (*visado residencia*), které ale neumožňuje v zemi pracovat.

Města, kde je nejvíce imigrantů: Madrid, Barcelona, Valencia, San Sebastián. Alicante. Málaga

4.4. PRŮMĚRNÉ CENY

Životní náklady ve Španělsku jsou o 15,21 % nižší než ve Spojených státech. Pronájem ve Španělsku je o 41,42 % nižší než ve Spojených státech (průměrné údaje pro všechna města).

4.5. PRODUKTY

Keramika, kůže, meče a štíty, proutí, hedvábné šály, výšivka, kytary, víno, sýr, olivy, “turron” – sladká pochoutka, šunka.

4.6. PRŮMYSL, ZEMĚDĚLSTVÍ

Španělsko je tradičně agrární zemí. Je největším světovým producentem olivového oleje a třetím největším producentem vína. Je také největším evropským producentem citronů, jahod a pomerančů. Přes tuto příznivou statistiku přispívá zemědělství pouze 3,4 % HDP země. Španělský průmysl přispívá zhruba 27 % HDP země, zatímco sektor služeb tvoří 70 % celkové produkce Španělska. Průmyslová odvětví se soustředí hlavně v regionech Madrid, Valladolid, Katalánsko, Valencie a Asturie.

2.NÁBOŽENSTVÍ, ETNIKA, MENŠINY

V minulosti bylo prakticky celé obyvatelstvo křesťanské – katolické, ale od roku 1980 dochází k poklesu zájmu o křesťanství a paralelního růstu nedůvěry (včetně postoje ateismu a agnostiky) a nástupu dalších náboženství. Podle nejnovější studie se označuje 56,5 % Katalánců za křesťany, z nichž 52,4 % jsou katolíci, 2,5 % jsou protestanti a evangelíci, 1,2 % pravoslavní křesťané a 0,4 % svědci Jehovovi. 18,2 % obyvatel jsou ateisté, 12 % agnostici, 7,3 % muslimové, 1,3 % buddhisté a dalších 2,3 % vyznává jiná náboženství.

Náboženství a životní postoje podle věku
Source: Institut Opiniòmetre & Government of Catalonia (2014).

Náboženství	16–24	25–34	35–49	50–64	65+
Křesťané	31.9%	39.0%	49.1%	65.9%	84.5%
Katolíci	*28.0%*	*33.4%*	*44.4%*	*61.6%*	*82.1%*
Svědci Jehovovi	-	-	-	*1.1%*	*1.0%*
Pravoslavní	*1.2%*	*2.6%*	*1.9%*	*0.4%*	-
Protestanti	*2.7%*	*3.0%*	*2.8%*	*2.8%*	*1.4%*
Ateisté	35.0%	25.0%	19.6%	15.8%	5.2%
Agnostici	12.3%	16.8%	14.7%	10.7%	5.3%
Muslimové	14.4%	12.0%	9.7%	3.1%	1.0%
Buddhisté	2.4%	2.5%	2.0%	0.1%	-
Židé	-	-	-	0.1%	-
Jiná náboženství	0.4%	2.5%	3.5%	1.7%	2.1%
Nevědí	3.7%	1.2%	0.7%	0.1%	0.9%
Neodpověděli	-	1.1%	0.9%	2.7%	1.0%

Náboženství a životní postoje podle provincií
Source: Institut Opiniòmetre & Government of Catalonia (2014)

Náboženství	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona
Křesťané	52.7%	60.6%	71.9%	70.6%
Katolíci	*49.2%*	*57.0%*	*65.7%*	*62.7%*
Svědci Jehovovi	*0.5%*	*0.2%*	*0.2%*	*0.2%*
Pravoslavní	*0.5%*	*1.2%*	*3.5%*	*4.7%*
Protestanti	*2.5%*	*2.2%*	*2.5%*	*3.0%*
Ateisté	19.7%	17.0%	14.5%	11.0%

Agnostici	14.0%	7.3%	3.5%	7.2%
Muslimové	6.5%	12.7%	7.7%	7.5%
Buddhisté	1.5%	-	0.5%	1.5%
Židé	-	0.2%	-	-
Jiná náboženství	2.7%	1.0%	1.2%	1.2%
Nevědí	1.2%	0.5%	0.2%	-
Neodpověděli	1.5%	0.5%	0.2%	0.7%

Zdroje

"Baròmetre sobre la religiositat i sobre la gestió de la seva diversitat" (PDF). Institut Opiniòmetre, Generalitat de Catalunya. 2014. Archived from the original (PDF) on 26 September 2017. p. 30. Quick data from the 2014 barometer of Catalonia

"Llocs de culte per confessió i comarca — Mapa Religiós de Catalunya" (PDF). Government of Catalonia, Department of Governance and Institutional Relations, General Direction of Religious Affairs. 2014. Archived from the original (PDF) on 27 September 2017.

Mapa Religiós de Catalunya, ISOR & Government of Catalonia's General Direction of Religious Affairs.

3.SVÁTKY A VÝZNAMNÉ DNY

Mnoho svátků ve Španělsku je náboženského charakteru. Některé svátky jsou národní, označené (N) jiné jsou regionální (R).

-1. ledna: Nový rok (N)

-2. ledna: pondělí po Novém roce (R) - Andalusie, Aragónsko, Asturie, Castilla a León, Murcia a Melilla.

-6. leden: Tři králové (N)

-29. února: Den Andalusie (R)

-1. března: Den Baleárských ostrovů (R)

-20. března: pondělí po Dnu svatého Josefa (R) - Extremadura a Madrid.

Nejdůležitějším obdobím oslav ve Španělsku je svatý týden (Semana Santa), Velikonoce. Stejně jako v jiných zemích, doba oslav se liší každý rok (březen až duben). Svátky jsou: Zelený čtvrtek - (R) - všechny regiony kromě Katalánska, Velký pátek (N) Velikonoční neděle (N), Velikonoční pondělí (R) - Baleárské ostrovy, Baskicko, Katalánsko, La Rioja, Navarra a Valencie.

-24. dubna: Den Aragonu / den Kastilie a Léon (R)

-1. května: Svátek práce (N)

-2. května: Den Madridu (R)

-16. května: Letnice (R) - Katalánsko

-17. května: Den literatury Galicie(R)

-30. května: Den Kanárských ostrovů (R)

-31. května: Den Castilla-La Mancha (R)

-9. června: Den Murcie / Den La Rioja (R)

-15. června: Den Božího těla (R) - Castilla-La Mancha

-24. června: Den svatého Jana (San Juan) (R) - Katalánsko.

-25. července: Den svatého Jakuba (Santiago Apostol) (R) - Baskicko a Navarra.

-28. července: Den Cantabrian Institutions (R) - Cantabria

-15. srpna: Nanebevzetí Panny Marie (N)

-1. září: Festival oběti Abrahama (R) - Ceuta a Melilla.

-2. září: Den Ceuta (R)

-8. září: Den Asturias / den Extremadura (R)

-11. září: Den Katalánska (R) - výročí obnovení Barcelony v roce 1714.
-15. září: Den Bien Aparecida (svatého patrona) (R) - Kantábrie
-9. říjen: Den Valencie (R) - připomíná krále Jakuba I., který vstoupil do města Valencie a osvobodil ji od maurské vlády v roce 1238.
-12. října: Španělský národní den / Den K. Kolumba – připomíná K. Kolumba a jeho přistání v Novém světě v roce 1492 (N)
-1. listopad: Den všech svatých (Fiesta de Todos los Santos) (N)
-6. prosince: Den španělské ústavy (N)
-8. prosinec: Den Neposkvrněného početí (N)
-25. prosince: Vánoce (N)
-26. prosince: Den svatého Štěpána (R) - Katalánsko

https://www.commisceo-global.com/country-guides/spain-guide

SILVESTR A NOVÝ ROK

Pro toto období je typická spousta tradic, které přinášejí štěstí, např. vánoční loterie 22. 12. a první procházky na Nový rok.

LUCKY GRAPES: Oslavy Nového roku jsou spojeny s pojídáním hroznů. Lidé sní 12 kuliček hroznového vína na znamení konce 12 měsíců uplynulého roku s každým úderem zvonu.

GOLD AND A GLASS OF CAVA: Štěstí a majetek přináší zvyk, kdy se o půlnočním přípitku do poháru s vínem upustí zlatý předmět (snubní prsteny, zlaté mince apod.) Pohár se celý vypije a zlatý předmět se tak získá zpět.

http://spanishsabores.com/2015/12/30/7-lucky-new-years-eve-traditions-in-spain/

4.RODINA

4.1. TRADIČNÍ RODINA

Koncept tradiční rodiny je společný pro celou hispánskou komunitu, která zahrnuje širokou rodinu, přátele, sousedy a také komunitu církevní. Prarodiče někdy žijí společně s rodinou. Všechny životní události jsou považovány za příležitosti k setkávání a oslavám.

Od začátku 20. století poskytla španělská vláda různé formy podpory rodinám, včetně příspěvků na děti a vdovských dávek. Rodinné přídavky byly zavedeny v roce 1926 (Královský zákon o subvencích pro rodiny, BOE-A-1926-6231), ale původně byly zaměřeny na velké rodiny s osmi nebo více dětmi. Tento příspěvek nebyl limitován věkem dětí, ale příjmy rodiny. V roce 1938 (zákon o rodinných dávkách, BOE-A-1938-8202) byly výhody rozšířeny i na rodiny se dvěma nebo více nezaopatřenými dětmi, které žily v domácnosti a byly mladší 14 let. Během období diktatury F. Franca (1936-1975) byly rodinám poskytovány další příspěvky např. pro ženy v domácnosti (zákon BOE-A-1945-6602, 1945). Existovala řada dalších výhod pro tradiční rodiny, příspěvky pro nepracující manželky, děti, vdovy a sirotky.

4.1.1. ADOPCE DÍTĚTE

1. Základní informace

Přijetí dítěte je neodvolatelné. Je možné na základě soudního rozhodnutí. Práva biologických rodičů končí s osvojením a dítě je součástí nové rodiny. Při adopci je prioritou zájem dítěte.

Živé páry mají právo přijmout dítě ve Španělsku.

2. Povinnosti

Žadatel musí splňovat následující požadavky:

• Být právně způsobilý

• Jeden z adoptivních rodičů musí být starší 25 let

• Jeden z adoptivních rodičů musí být alespoň o 14 let starší než adoptované dítě

Které osoby nejsou oprávněny přijímat:

• Rodiče, kteří byli zbaveni péče o děti, nebo osoby, které byly odvolány z opatrovnictví

• Učitel, pokud se jedná o žáka

3. Kdo může být adoptován?

Pouze nezletilé osoby mohou být adoptovány.

Pro přijetí dítěte musí být splněna některá z následujících podmínek:

- Biologičtí rodiče byli soudem zbaveni péče o dítě
- Biologičtí rodiče dítěte souhlasí s adopcí. V případě novorozeného dítěte musí biologičtí rodiče dát souhlas nejdříve 30 dní po datu narození.
- Došlo k odložení dítěte, identita rodiče nebyla známa. Pokud bylo dítě v době narození opuštěno, může být adoptováno po 30 dnech za předpokladu, že se matka v té době neohlásí

Kdo nemůže být adoptován?

- Potomci, např. dědeček nemůže adoptovat své vnouče
- Příbuzní ve druhém stupni kolaterální linie příbuznosti
-

4. Postup adopce

Všechny typy adopce vyžadují soudní řízení.

Prvním krokem je podání žádosti k přijetí v příslušné španělské instituci (Servicio de Protección de Menores).

K žádosti jsou přiloženy některé dokumenty, jako je rodný list žadatelů, jejich výpis z trestního rejstříku, daňová přiznání apod.

Instituce přezkoumá vhodnost a způsobilost žadatelů a vystaví osvědčení o způsobilosti. Návrh na přijetí musí obsahovat zdůvodnění spolu s osobnostní, sociální a ekonomickou charakteristikou.

5. Mezinárodní adopce

Je možná prostřednictvím příslušné agentury (Servicio de Protección de Menores) z každé španělské autonomní komunity.

6. Agentury

Adopční agentury jsou oficiální organizace, které zprostředkují adopci. Tyto agentury poskytují informace žadatelům o adopci a zúčastní se úředních a soudních jednání. Tyto agentury musí být neziskovými organizacemi.

7. Adopce párem stejného pohlaví

Zákon neuznává právo páru stejného pohlaví na adopci dětí, nicméně je legální osvojení dítěte pouze jednou osobou, a proto jsou tyto páry nepřímo oprávněny adoptovat dítě každý jednotlivě.

http://spainlawyer.com/guia-legal/familia/la-patria-potestad

4.2. SŇATEK, ROZVOD, REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ

Sňatek

Španělský občanský zákoník se od roku 1889 změnil. Mezi nová ustanovení patřila pravidla, která umožňují občanské i církevní sňatky (článek 49) i odloučení (článek 81). Kód také objasnil práva dětí v těchto případech (článek 29). Poslední změna byla provedena zákonem č. 13/2005, který rozšířil právo o sňatky stejného pohlaví. Reforma občanského zákoníku z roku 1981 také stanovila 18 let jako věk plnoletosti a minimální věk pro manželství, I když manželství mohlo být povoleno od věku 14 let s právním nebo rodinným souhlasem (zákon o úpravě manželství a rozvodu, 30/1981). Od roku 1978 se v ústavě uvádí, že občanský sňatek má stejný status jako církevní, a že manželství je založeno na rovnosti manželů, pokud jde o práva a povinnosti.

Rozvod

Právo na rozvod byl zaveden ve Španělsku zákonem o rozvodu z 2. března 1932, ale po španělské občanské válce byl zrušen. Od roku 1939 do roku 1981 byl jediný způsob, jak ukončit manželství, ho anulovat. To bylo celkem časté, zejména při přechodu k demokracii, který způsobil jak sociální, tak politickou sekularizaci. Bylo tedy

obecně uznáváno, že je zapotřebí legislativa týkající se rozvodů, i když existovaly různé politické návrhy. Průzkumy naznačily, že španělská veřejnost se od roku 1978 posunula od vyjádření mírné podpory rozvodů ke větší.

Církevní manželství je uznáno zákonem a není tedy nutný následný sňatek občanský. Je tomu tak u katolických, muslimských, protestantských i židovských sňatků a náboženský obřad má stejný právní status.

Nejběžnější typem ve Španělsku je sňatek civilní a je plně uznán zákonem; poskytuje právo na dědictví, majetek, důchody a případně adopci.

Občanská svatba

Civilní sňatek je ve Španělsku proces, který trvá nějakou dobu a je třeba několik měsíců předem připravit potřebné dokumenty. Minimální věk je tedy 18 let.

Statistika

Sňatky manželů stejného pohlaví z r. 2008 podle španělského Národního statistického úřadu (INE), 41 700 bylo uzavřeno do konce roku 2015: 1 275 in 2005. 4 574 v 2006, 3 250 v 2007, 3 549 v 2008, 3 412 v 2009, 3 583 v 2010, 3 880 v 2011, 3 834 in v 2012, 3 071 v 2013, 3 275 v 2014, 3 738 v 2015 and 4 259 v 2016.

Rok*	Sňatky mezi muži	Sňatky mezi ženami	Počet sňatků stejného pohlaví	Sňatky celkově	% těchto sňatků
2005 (od července)	923	352	1,275	120,728	1.06
2006	3,190	1,384	4,574	211,818	2.16
2007	2,180	1,070	3,250	203,697	1.60
2008	2,299	1,250	3,549	196,613	1.81
2009	2,212	1,200	3,412	175,952	1.94
2010	2,216	1,367	3,583	170,815	2.10
2011	2,293	1,587	3,880	163,085	2.38
2012	2,179	1,655	3,834	168,835	2.27
2013	1,648	1,423	3,071	156,446	1.96
2014	1,679	1,596	3,275	162,554	2.01
2015	1,925	1,813	3,738	168,910	2.21

2016	2,146	2,113	4,259	172,243	2.47

Arroyo, Marta (2006-06-20). "Una multitud pide que se retire la ley del Matrimonio Homosexual" (in Spanish). El Mundo. Retrieved 2007-01-27.

"La marcha del Orgullo Gay celebra la Ley del Matrimonio Homosexual" (in Spanish). Telefónica de España, S.A.U. 2005-02-07. Retrieved 2006-12-22.

"Multitudinaria marcha del Orgullo Gay festeja Matrimonio Homosexual" (in Spanish). Terra. 2005-02-07. Retrieved 2006-12-27.

"Homosexual Families: Adoption and Foster Care" (PDF). Institute of Childhood and Urban World. 6 November 2007. Archived from the original (PDF) on 14 September 2011.

4.3. PÉČE O DÍTĚ

Zařízení a instituce pro děti jsou ve Španělsku obecně na vysoké úrovni. Je velký výběr školek.

https://www.expatica.com/es/family-essentials/Childcare-in-Spain_101464.html

5.ŽIVOTNÍ STYL

5.1. VŠEOBECNĚ

Koníčky

Katalánským národním tancem je sardana. Tančí se na festivalech a při jiných zvláštních příležitostech po celé zemi. Tanečníci vytvoří kruh, drží se za ruce a střídají krátké mírné kroky s delšími poskoky. Skupiny, které hrají hudbu pro sardanu, se nazývají *coblas*. Hrají na nástroje *flabiol*, flétnu, na kterou se hraje jednou rukou, malý buben nazvaný *tabal* dřevěné nástroje nazvané *tenoras* a *tibles*, mosazné trumpety, *fiscorn a trombó a* kontrabas.

5.2. VZDĚLÁNÍ

Vzdělávání ve Španělsku upravuje *Ley General de Educación,* který rozšiřuje článek 27 Španělské ústavy z roku 1978. Vzdělávání je povinné a bezplatné pro všechny děti ve věku od 6 do 16 let a je podporováno národní vládou spolu s vládami všech 17 autonomních oblastí.

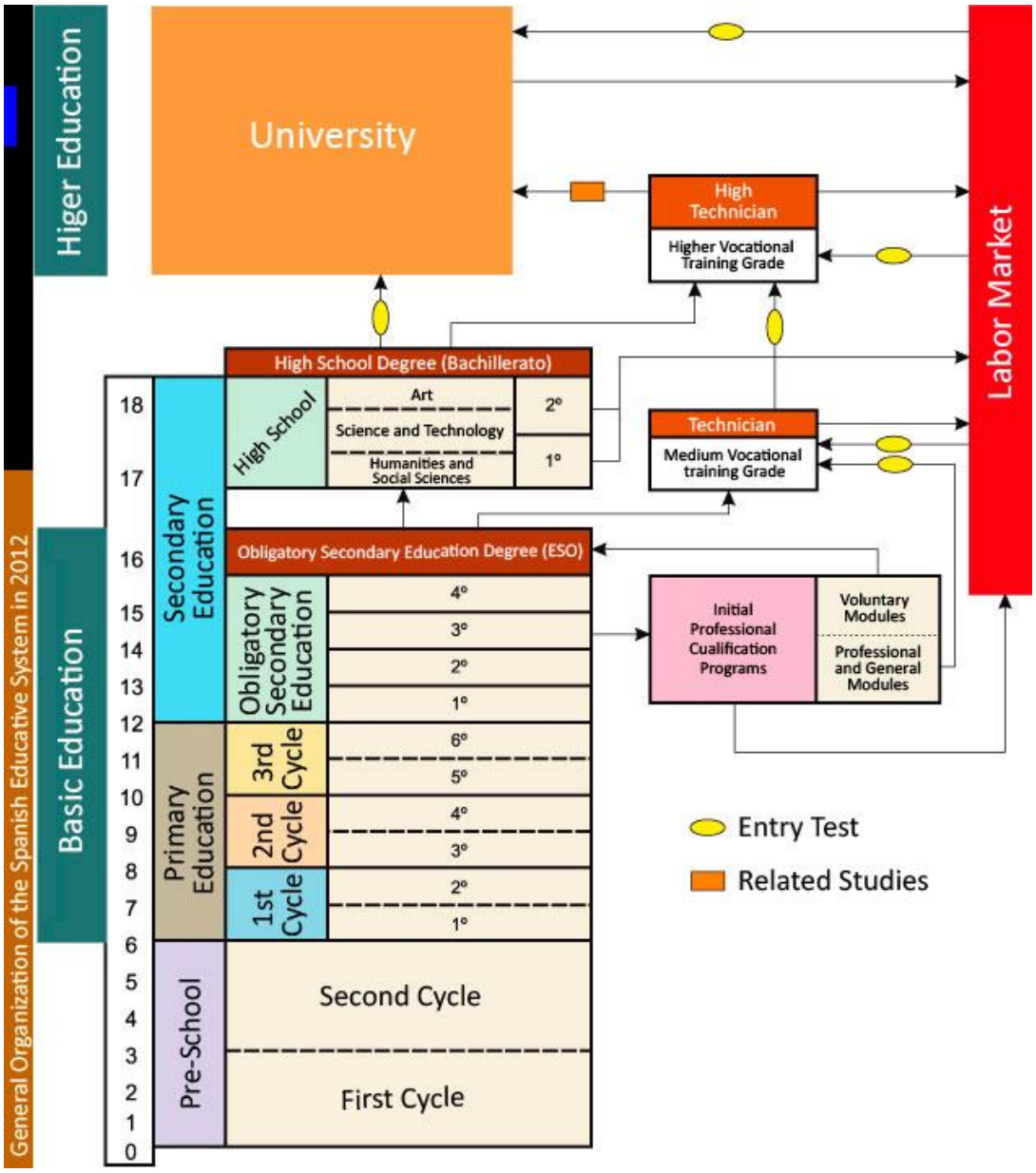

Vzdělání do šesti let se označuje jako předškolní. Je rozděleno do dvou etap. První etapa je do 3 let, druhá je od 3 do 6 let. Školní vzdělávání ve věku od 6 do 16 let se také dělí do dvou etap. První, tj. základní vzdělání je od 6 do 12 let. Druhá, tj. střední etapa je od 12 až 16 let. Dále je základní vzdělávání rozděleno do tří cyklů: 6 až 8 let (první cyklus), 8 až 10 let (druhý cyklus), 10 až 12 let (třetí cyklus).

Cílem tohoto stupně vzdělání je poskytnout všem dětem společné základní vzdělání, naučit se ústní projev, psaní a základy matematiky. Žáci dostanou vysvědčení o absolvování. Sekundární vzdělávání je rozděleno do dvou cyklů: 12 až 14 let (první

cyklus), 14 až 16 let (druhý cyklus). Průměrný počet studentů ve třídě je přibližně 30. Osvědčení po ukončení je označeno jako absolvent středního vzdělání. Další stupeň vzdělání se nazývá terciální vzdělání. První fází je získání bakalářského titulu a trvá 2 roky. Studijní oblasti jsou: umění, přírodní, zdravotnické vědy, humanitní a společenská studia a technologie. Student může také rovnou pokračovat v odborných kurzech, kde se přímo připravuje na výkon budoucího povolání.
Další možností je tzv. “postsekundární odborné vzdělávání”, které trvá jeden nebo dva roky.
Přijetí na univerzitu je podmíněno přijímací zkouškou, která se koná v červnu. Jsou tři možnosti univerzitního studia. Krátké studijní programy, které trvají 3 roky. Inženýrská studia trvají 4–6 let, přičemž v první části se jedná o všeobecnější studia daného oboru. Doktorské programy vyžadují další dva roky studia a zahrnují také dizertační práci.

5.3. VZHLED ŠPANĚLŮ

Španělé jsou otevření a přátelští. Při neformálních příležitostech, ať už v rodině nebo mezi přáteli, se ženy zdraví polibkem na obě tváře. Muži se nebojí osobního kontaktu a v neformální situaci se zdraví objetím (abrazo).

Jak vypadají lidé ve Španělsku / Katalánsku?

Často mají velké kulaté oči a výraznější obočí. Nejběžnější barvy očí jsou tmavě hnědé, zelenohnědé, ale také modré či zelené oči (25 % populace). Nejčastější barvou vlasů je tmavě hnědá, od tmavého kaštanu až po téměř černé. Může být i světlehnědá až blond. Zrzavé vlasy jsou typické pro severozápadní část. Asi 87 % Španělů má vlasy tmavé. Jsou rovné a husté. Kudrnaté vlasy jsou typické zejména na jihu a na Kanárských ostrovech. Mohou se vyskytnout i africké typy vlasů, ale jsou méně časté. Barva kůže je bledá až středně hnědá. Typická je i tmavší přirozeně opálená barva. Severský typ (“esther cañadas”) je vzácný, vyskytuje se na severním pobřeží. Tvar obličeje je oválný.
https://www.quora.com/What-are-the-most-common-Spanish-facial-features

Osobnost

Nelze mluvit o jednom druhu osobnosti. Záleží na regionech. Dá se říci, že Španělé jsou extrovertní, společenští a přátelští. Seznamují se rychle, používají různá gesta (objetí, polibky, poplácání po zádech). Přátelský přístup mají i k cizincům, což usnadňuje integraci. I s lidmi, které neznají, mají tendenci používat "tu" místo formálnějšího "usted". Při komunikaci jsou emocionální a spontánní. Typické jsou hlasité monology.

https://www.eyeonspain.com/blogs/psychology/1023/the-spanish-personality.aspx
https://www.commisceo-global.com/country-guides/spain-guide

5.4. SPECIFIKA KOMUNIKACE, ETIKETA

ZVYKY A PROTOKOL

Jména:

- Děti dostávají první jméno, příjmení po otci a příjmení po matce.
- Prostřední jméno být nemusí, ale často se vyskytuje složenina, např.: José Luis
- Ženy si po sňatku jméno nemění.

Pozdravy:

- Při seznámení si potřásají rukou.
- Muži se mohou obejmout a poplácat po zádech.
- Ženy se mohou políbit na obě tváře (první na levou).
- Lidé se oslovují jako “Don” nebo “Dona” a prvním jménem.
- Muži si často podávají ruku tak, že pravou ruku položí na předloktí protějšku a levou rukou si potřesou.

Styl komunikace:

- Formální komunikace má svá pravidla a protokol.
- Španělé jsou pyšní na svou zemi.
- Oceňuje se skromnost.
- Španělé jsou extrovertní a přátelští, což je typické pro celou středozemní kulturu.
- Zejména mladá generace hovoří a rozumí anglicky.

Zvyky teenagerů:

Španělská kultura je ceněna zejména kvůli umění, jídlu a stylu. Teenageři, podobně jako jinde ve světě, vyžadují nezávislost, zábavu a dobrodružství. V horkých dnech je typická siesta.

Kultura a styl

Životní styl je uvolněný a neformální. Španělé se rádi dobře oblékají, mají rádi kvalitu a design. Mají také rádi dobré víno, jídlo a hudbu. Rodiče jsou k dětem tolerantní a od mládí je učí respektu a úctě ke komunitnímu životu.

Etiketa

Jako jinde ve světě, normy se odvíjí od společenského postavení. Používá se formální (*usted,*pl.*ustedes*) anebo neformální *“tú”* (pl.*vosotros*). Dříve se formální oslovení používalo i v rodině mezi dětmi a rodiči. Nyní se používá pouze při odlišení různého společenského postavení.

Důležitá je etiketa stolování. V rodině i v restauraci je jídlo nabízeno na společných talířích. Lidé si někdy přejí *"que aproveche*". Mohou být pozvání ke stolu frází *"Si le guste"*.

http://www.everyculture.com/Sa-Th/Spain.html#ixzz56JukKG6i

5.5. JÍDLO

- Španělsko je velká země, každá oblast má svou tradiční kuchyni. Typická je mořská strava.
- Nejznámější je *paella*. Recept na ni má původ ve Valencii na jihovýchodního pobřeží. Základem je rýže, různá zelenina, maso a ryba. Z koření se používá např. šafrán.
- Oblíbené jsou *tapas*, předkrmy, které mohou být teplé I studené. Používá se chorizo*, atatas bravas* (kousky brambor osmažené v oleji a podávané s rajčatovou omáčkou), kořeněné jehněčí masové kuličky, smažené kalamáry, grilovaný artyčok a lilek.
- *Tortilla espanola* (bramborová omeleta s cibulí).

Pincho je tradiční malá svačinka podobná *tapas* a je typická pro severní část Španělska. Podává se při setkání s přáteli.
https://www.commisceo-global.com/country-guides/spain-guide

Typická strava

Den začíná malou snídaní, svačinou a pokračuje velkým obědem. Následuje odpolední svačina a pozdější večeře. Španělé jedí ovoce, zeleninu, smažené brambory, rýži, sladké rohlíky a horkou čokoládu. Časté jsou ryby, vejce, vepřové klobásy, sýry, bylinky a koření.

Snídaně

Ráno jedí Španělé málo. Tradiční je *café con leche,* silná káva s napěněným mlékem, s pšeničnými krekry, toustem nebo croissantem se sýrem či džemem. *Churros*, smažené koblihové těsto s cukrem a s čokoládou je také oblíbené. Někdy může být ke snídani omeleta se šunkou nebo pečivo s rajčatovou pomazánkou, olivovým olejem a solí.

Oběd

Oběd je hlavním jídlem dne. Podává se odpoledne mezi 2 a 5 hod. během siesty. Začíná polévkou nebo šunkou. Následuje maso nebo ryba a pak dezert. Hodně se

používá česnek a olivový olej. K němu se podává chléb. V dnešní době bohužel není už tolik času na tradiční oběd.

Večeře

Večeře se podává mezi 9 a půlnocí. Může to být bramborová omeleta, salát anebo *gazpacho,* studená polévka z rajčat a jiné zeleniny. Ke každému jídlu se podává zelený salát. Někdy to mohou být jen *tapas* – jednohubky, např. smažené krevetové kroužky, párky, masové kuličky, šunka, salám, sýry a olivy.

Svačiny

Svačiny, dvě menší jídla, se jedí okolo poledne a okolo šesté odpoledne. Obvykle jsou to opět *tapas*, např. česnekové houby, masové kuličky a sušená šunka. Děti rádi jedí chleba se šunkou nebo salámem.

https://www.livestrong.com/article/1007706-customs-teenagers-spain/

Typická katalánská jídla

Vegetariánská jídla

Pa Amb Tomaquet (Pan Con Tomate): Základní katalánské jídlo. Chléb obložený rajčaty s olivovým olejem a solí.

Calçots: Typické jarní jídlo z grilovaného pórku podávaného s *Romesco* omáčkou. Podává se během setkání zvaném '*Calçotadas*'.

Escalivada: Teplá grilovaná zelenina, obvykle lilek, červená paprika, cibule a rajčata, která jsou oloupaná a zbavená semínek.

Masová jídla

Butifarra: Kořeněná klobása, může se podávat k *pa amb tomaquet*.

Escudellla: Dušené jídlo z masa, fazolí, brambor, zelí a někdy i těstovin.

Xai Rostit Amb 12 Cabeças d'All: Doslovně přeloženo znamená: jehněčí pečené s 12 palicemi česneku.

Embutidos: Je to název pro talíř sušené šunky *fuet* a *jamon*.

Rybí jídla

Esqueixada: Salát z paprika, rajčat, cibule, červeného vinného octa a *'bacalao'* – slaná drcená treska.

Fideuas: Něco jako paella s dary moře podávaná s krátkými nudlemi místo rýže.

Paella (Catalánsky: [paˈeʎa, pə-]; Španělsky: [paˈeʎa]) má původ ve Valencii. Její moderní podoba pochází z poloviny 19. století z oblasti *Albufera* laguny.

Jsou různé druhy – zeleninová (*paella de verduras*), s mořskými plody (*paella de mariscos*) nebo směsí ingrediencí (*paella mixta)*.

Omáčky

Romesco: Omáčka z mandlí, pečeného česneku, olivového oleje a sušených červených paprika.

Alioli: Omáčka z česneku a olivového oleje, která se našlehá do bílé pasty.

Dezerty

Crema Catalana: Dezert podobný francouzskému *crème brulée*. Na jeho přípravu je třeba cukr, žloutky, skořice, a nakonec se flambuje.

Mel I Mato: Měkký nesolený kozí sýr s medem a ořechy.

Panellets: Malé kulaté sladkosti z mandlí, cukru, vajec a piniových oříšků.

https://www.barcelona-tourist-guide.com/en/restaurants/catalan/catalan-cuisine-guide.html

"paella". Merriam-WebsterDictionary. Retrieved 22 January 2016.

"paella". Dictionary.com Unabridged. RandomHouse. Retrieved 22 January 2016.

"paella". Oxford Dictionaries. Oxford UniversityPress. Retrieved 22 January 2016.

"Infoabout Paella on About.com". Spanishfood.about.com. 15 December 2009. Retrieved 19 February 2010.

Saveur, "The Art of Paella" (accessed 21 July 2015)

5.6. MENTALITA

Rysy Španělské mentality

Důležitý je smysl pro rodinu. Ty bývají často velké a hlučné. Španělé dávají přednost rodině před kariérou a bohatstvím. Raději pracují na částečný úvazek třeba za méně peněz, aby se mohli rodině věnovat.

Dobré náladě přispívá příjemné podnebí (stále téměř letní), nízké náklady na bydlení, a rozumné ceny za jídlo.

Dalším rysem je přístup k autům. Auta mají proto, aby lidem sloužila. Nedělají si proto vrásky z každého “škrábnutí a naťuknutí”. Vlastně ani nemají čas se zabývat opravami a dovézt auto do servisu. Pokud při parkování způsobí na svém autě nebo na autě souseda nějaký menší problém, nedělají si s toho hlavu.

http://privetmadrid.com/en/features-of-the-spanish-mentality/

5.7. SPORT, VOLNÝ ČAS

Sport ve Španělsku

Od druhé poloviny 20. století je sportem číslo jedna fotbal. Další oblíbené sporty jsou basketbal, tenis, cyklistika, házená, vodní sporty, gymnastika, motocyklové sporty, golf, lyžování a býčí zápasy. Ve Španělsku se konaly letní olympijské hry v Barceloně v 1992 a Světový pohár FIFA v 1982.

Fotbal

Fotbal je nejpopulárnější sport. *La Liga* or *Primera División* (The Spanish League) je považována za nejlepší světovou soutěž. Úspěšné týmy dnešní doby jsou: Real

Madrid, FC Barcelona, Sevilla, Athletic Bilbao, Real sociedad and Atlético Madrid. Real Madrid and Barcelona jsou na špičce po dobu celé své historie a je mezi nimi rivalita. Real Madrid vyhrál UEFA Champions League 12 x, téměř všechny další soutěže UEFA nejméně jednou a La Liga 33 x.

"Garcia aims for Spanish hat-trick". BBC News. 2008-07-15*. Retrieved 2014-03-22*.

Volnočasové aktivity

Zvláště v horkých oblastech (Andalusie) se stále drží siesta. Několik hodin strávených odpoledne ve stínu je příjemných i nutných. Dělníci proto začínají práci brzy ráno a končí pak déle. Mnoho podniků má v srpnu dovolenou nebo alespoň mají odpoledne zavřeno.

Do volnočasových aktivit se Španělé vrhají se zájmem až s vášní a respektují výběr aktivit druhých. Rádi odpočívají v baru s přáteli, a to nejen večer, ale třeba během polední přestávky. S každým si rádi popovídají.

Typickou hudebně-taneční aktivitou je *flamenco.*

http://www.pitlanemagazine.com/lifestyles-and-subcultures/leisure-activities-in-spain.html

II. ZDRAVOTNICKÝ SYSTÉM VE ŠPANĚLSKU

6. ZDRAVOTNICKÝ SYSTÉM

6.1. PRINCIPY

Španělská ústava z roku 1978 v článku 43 potvrzuje právo na ochranu zdraví a zdravotní péči všech občanů.

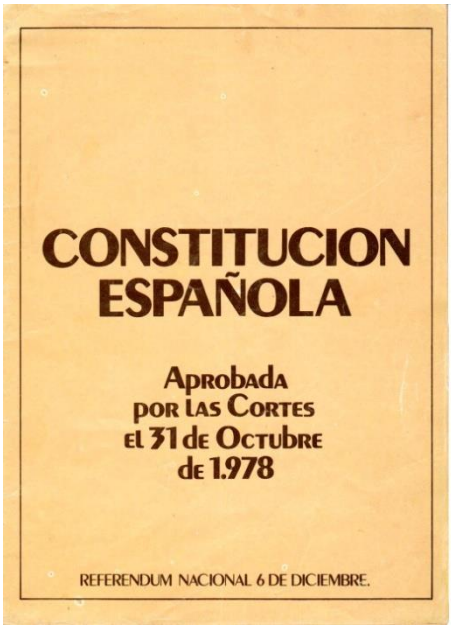

Zásady a kritéria, která toto umožňují, jsou:

- Veřejné financování, univerzální a bezplatná zdravotní péče.
- Definovaná práva a povinnosti občanů i veřejných institucí.
- Politická decentralizace zdravotní péče v autonomních oblastech.

Poskytování komplexní péče o zdraví začleňuje různé struktury a veřejné služby do národního zdravotního systému.

Státní kompetence ve zdravotnickém systému jsou následující:

- Základní a celková koordinace zdraví.
- Vnější a vnitřní vztahy a dohody v oblasti zdraví.
- Legislativa a povolování léčiv a zdravotních produktů.

Externí zdravotní činnosti jsou prováděny z hlediska dozoru a kontroly možných zdravotních rizik vyplývajících z dovozu, vývozu nebo tranzitu zboží a mezinárodní osobní dopravy.

Prostřednictvím mezinárodních zdravotních vztahů a dohod spolupracuje Španělsko s dalšími zeměmi a mezinárodními organizacemi v následujících aspektech:

- Epidemiologická kontrola.
- Boj proti přenosným nemocem.
- Zachování zdravého životního prostředí.
- Vypracování, zdokonalování a provádění mezinárodních předpisů.

Pokud jde o farmaceutické výrobky, kompetence státu, jsou následující:

- Legislativa týkající se farmaceutických produktů.
- Schvalování a registrace léků a zdravotnických potřeb.
- Schvalování a povolování farmaceutických laboratoří.
- Farmakovigilance léčebných přípravků uváděných na trh.
- Schvalování klinických zkoušek zkoumaných léků.
- Rozhodnutí o veřejném financování a stanovení cen léčiv a zdravotních produktů.
- Zajištění uložení omamných látek v souladu s ustanoveními mezinárodních smluv.
- Dovoz potřebných léků.
- Zabezpečení a skladování léků a zdravotních produktů pro mimořádné události a katastrofy.
- Získání a distribuce léků a zdravotnických prostředků pro programy mezinárodní spolupráce.

Španělský zdravotnický systém se řadí mezi nejlepší na světě.

6.2. ZDRAVÍ, NEMOC, PREVENCE

Soubor služeb nabízených Národním zdravotnickým systémem občanům zahrnuje preventivní, diagnostické, terapeutické, rehabilitační a zdravotní služby.

Národní systém zdravotnictví zahrnuje základní společné portfolio zdravotnických služeb, tj. veškeré preventivní, diagnostické, léčebné a rehabilitační asistenční činnosti prováděné ve zdravotnických nebo sociálních zařízeních, jakož i pomoc v naléhavých případech.

Další služby jsou:

- Příprava farmaceutik.
- Ortoprotetické pomůcky.
- Dietetické produkty.
- Neurgentní transport.

6.3. OČKOVÁNÍ

Ministerstvo zdravotnictví vydává očkovací kalendář. Poslední úprava byla provedena v červenci roku 2016. Očkování probíhá podle věku. První dvě vakcíny jsou předepsány v raném věku, a to proti pneumokokům a planým neštovicím.

20 % obyvatel, kteří navštíví kliniky primární péče, přichází kvůli prevenci.

Také z důvodu zabránění mezinárodnímu šíření nemocí, je důležité dodržovat doporučení pro očkování stanovená Světovou zdravotnickou organizací pro turisty. Více informací lze nalézt v dokumentu Cestování a volný čas nebo v očkovacích centrech.

Ve Španělsku je proočkováno 96,7 % dětské populace. 95,7 % dětí je očkováno ve věku od 1 do 2 let. Proočkování proti spalničkám, rubeole a parotitidě dosahuje 96,2 % dětí ve věku 1 až 2 let.

56,1 % dospělých starších 65 let je očkováno proti chřipce. V posledních letech vykazuje toto očkování klesající tendenci.

7. ORGANIZACE ZDRAVOTNICKÉHO SYSTÉMU

Národní zdravotnický systém je organizován ve dvou úrovních: Primární péče a specializovaná péče.

7.1. PRIMÁRNÍ PÉČE

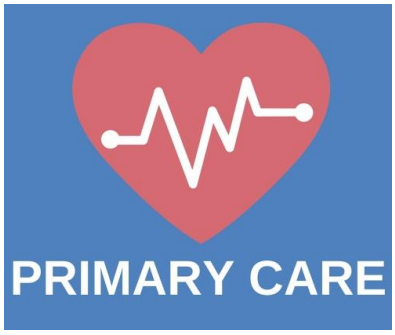

Základní institucí jsou zdravotnická centra, kde pracují týmy **Primární péče** poskytuje základní služby. složené z praktických lékařů, pediatrů, sester,

fyzioterapeutů, porodních asistentek, sociálních i administrativních pracovníků. Je-li to nezbytné, primární péče může být poskytnuta i v domácím prostředí.

7.2. SPECIALIZOVANÁ PÉČE

Specializovaná péče je prováděna ve speciálních centrech a nemocnicích, ambulantních i lůžkových odděleních.

Po poskytnutí specializované péče se pacient i příslušné klinické informace vrátí k lékaři primární péče, který má veškeré údaje o pacientovi a zaručuje tak celkový klinický a léčebný přístup.

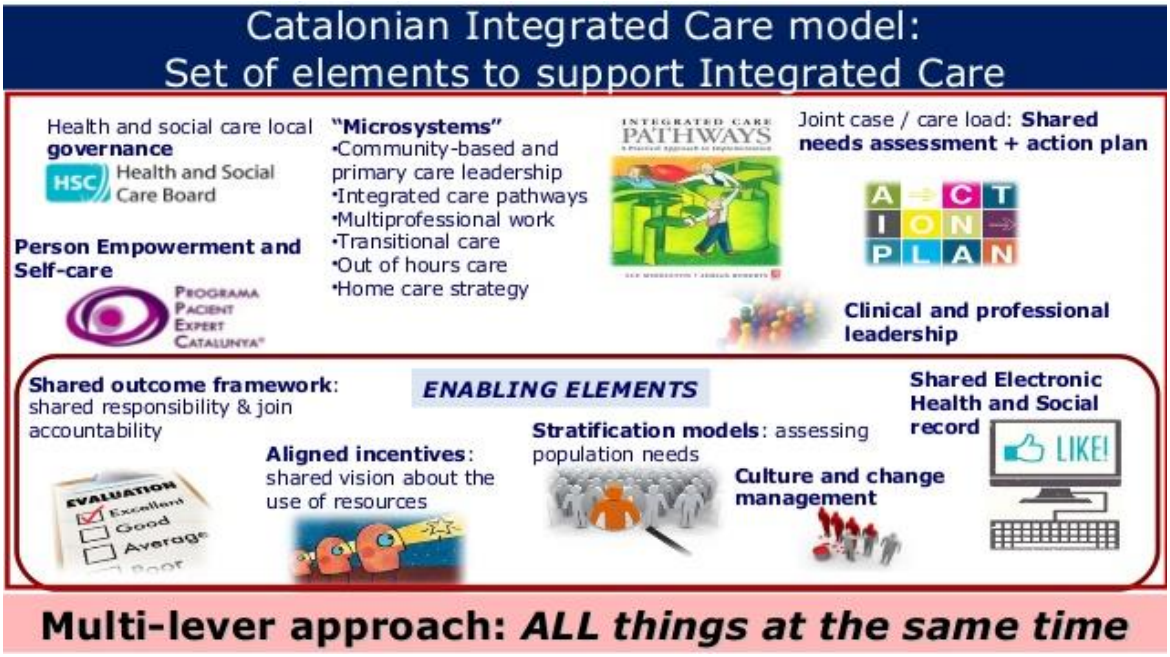

Článek 14 zákona o zdravotních a sociálních službách definuje sociálně zdravotní péči (*atención sociosanitaria*) jako kombinaci péče zejména o pacienty s chronickým onemocněním a zároveň poskytnutím potřebných sociálních služeb. Jedná se o tyto skupiny:

a) Dlouhodobá zdravotní péče.

b) Péče související s rekonvalescencí.

c) Rehabilitace.

8.DOMÁCÍ PÉČE

Španělská služba domácí péče “Sanitary Authority” poskytuje ošetřovatelské služby v domovech klientů. S rostoucí délou života obyvatel vznikají další podobné privátní služby.

Zdravotníci pomáhají klientům správně se rozhodovat a poskytují kvalifikovanou péči nařízenou praktickým lékařem. Spolupracují s celou rodinou klienta. Domácí péče se týká těchto služeb:

- Zhodnocení fyzického a mentálního stavu klienta
- Posouzení domácnosti a rodiny a její schopnosti se o kliena postarat
- Dodržování léčebného plánu stanoveného praktickým lékařem
- Podávání pravidelných zpráv praktickému lékaři
- Posouzení celkového zdravotního stavu
- Asistování při používání zdravotnického vybavení a pomůcek
- Infusní terapie
- Katetrizace
- Podávání stravy
- Oblékání
- Obvazování
- Edukační činnost (injekce)
- Podávání léků
- Tracheotomie

9. DOSTUPNOST ZDRAVOTNÍ PÉČE

Každý pojištěný klient má svou zdravotní kartu. Slouží k identifikaci každého občana v rámci Národního zdravotního systému. Kontrolu provádí Národní ústav sociálního zabezpečení.

Pojištěncem je klient, který splňuje následující:

-Je zaměstnán nebo je podnikatelem.

-Je ve starobním důchodu.

-Pobírá pravidelnou podporu v nezaměstnanosti.

Cizincům se dostává stejné péče:

-V případě náhlé potřeby, v důsledku vážného onemocnění nebo nehody.

-V době těhotenství, porodu a šestinedělí.

-Všem cizincům mladším 18 let.

Turistům a studentům ve Španělsku je poskytnuta bezplatná zdravotní péče, pokud jsou držiteli karty EHIC (EUROPEAN HEALTH INSURANCE CARD (EHIC), která platí v EU. Lze takto obdržet i specializovanou péči (za sníženou cenu nebo zdarma), ovšem jen ve státních zdravotnických institucích.

10. SYSTÉM OŠETŘOVATELSKÉ PÉČE

Na žádost náboženské kongregace (nazvané Služebníci Marie) v Madridu, byla v roce 1915 vytvořena oficiální kvalifikace pro ošetřovatelskou péči ve Španělsku. Tím byla uznána profese ošetřovatelství a tento obor se začal vyučovat na zdravotnických školách, nejdříve kolem nemocnic v Madridu a Barceloně. Tyto první školy se velmi podobaly anglickým ošetřovatelským školám, jejichž model vzdělání byl v té době evropským vzorem.

V dnešní době se ošetřovatelské obory vyučují jak na státních, tak na soukromých univerzitách nebo dalších typech škol při univerzitách. Od roku 1977 byl tento obor součástí univerzitních tříletých studií. Od roku 2010 obdrží absolventi bakalářský titul. Dá se říci, že zdravotnické vzdělání je v procesu rozvoje a konsolidace.

10.1. BAKALÁŘSKÝ TITUL

V současné době bakalářský titul ve Španělsku vyžaduje 4 roky studia, 240 kreditů ECTS ve výši 60 ECTS za rok (jeden kredit představuje 25 až 30 hodin studia i praktické výuky (. (Zabalegui a Cabrera, 2009).

Úspěšné absolvování spočívá v samostatnosti studentů při zajišťování ošetřovatelské péče, ale i týmové práci, samostatném studiu, řešení problémů, kritickém myšlení a osobnostním vývoji.

Po dokončení bakalářského studia mají sestry možnost studovat magisterský titul nebo různé speciální obory trvající dva až tři roky. Poté lze přejít na doktorandské studium. (PhDs).

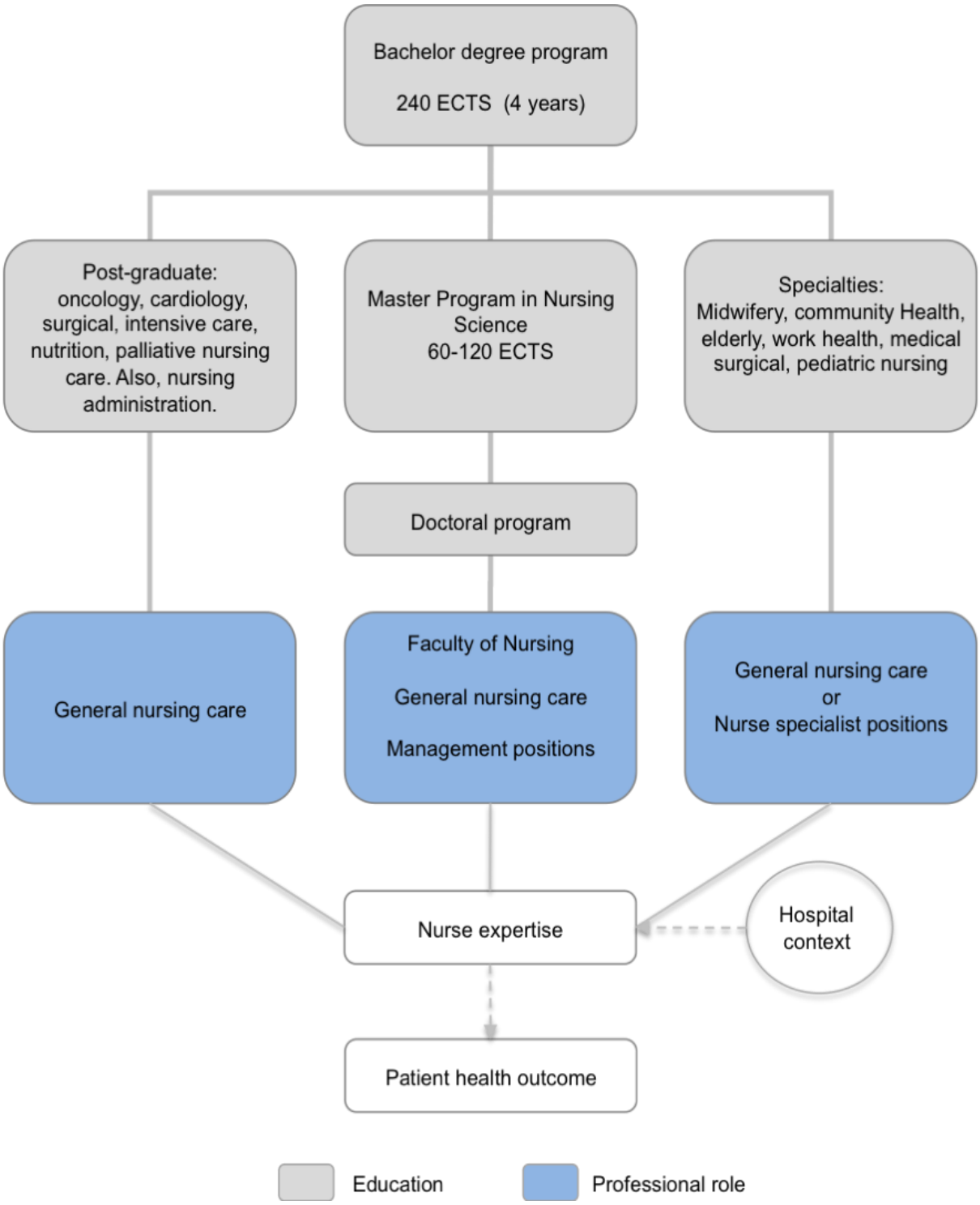
Bachelor degree program
240 ECTS (4 years)
Post-graduate:
oncology, cardiology, surgical, intensive care, nutrition, palliative nursing care. Also, nursing administration.
Master Program in Nursing Science
60-120 ECTS
Specialties:
Midwifery, community Health, elderly, work health, medical surgical, pediatric nursing
Doctoral program
General nursing care
Faculty of Nursing
General nursing care
Management positions
General nursing care
or
Nurse specialist positions
Nurse expertise
Hospital context
Patient health outcome
Education
Professional role

10.2. OŠETŘOVATELSKÉ OBORY

V současnosti je nabízeno sedm ošetřovatelských specializací:

- Gynekologicko-porodnická péče (porodní asistent)
- Péče o duševní zdraví
- Ošetřovatelství
- Geriatrická péče
- Chirurgická péče
- Rodinná a komunitní péče
- Pediatrická péče

Nejvyhledávanějším oborem je porodnictví. Bohužel, počty porodů klesají, a tak mohou mít sestry problémy při hledání praxí.

11. SPIRITUÁLNÍ PÉČE VE ŠPANĚLSKU

V posledních desetiletích prošlo Španělsko, tradiční katolická země, sekularizací. Asi 70% dospělých se hlásí ke katolictví, ale jen 14% jsou praktikující katolíci (chodí pravidelně do kostela). 25% dospělých jsou ateisté či nevěřící. Téměř 3% se hlásí k jinému náboženství, muslimskému, protestantskému, židovskému a budhistickému.

Podle zákona z roku 1980, má stát povinnost zajistit svobodu vyznání, a také poskytnout náboženské služby ve státních zdravotnických zařízeních. Tentýž rok byla poskytováním spirituální péče pověřena církev katolická. V roce 1992 byly služby dohodnuty i s protestantskou, muslimskou a židovskou komunitou.

V důsledku decentralizace má každý španělský region pravomoc řídit svůj vlastní zdravotní systém. Meziregionální rada je orgán pověřený koordinací a kooperací v rámci národního zdravotnického systému. V roce 2007 schválila také národní plán pro paliativní péči.

12. PRÁVA A POVINNOSTI PACIENTŮ VE ŠPANĚLSKU

Zákon 41/2002, ze 14. listopadu, stanovuje práva a povinnosti pacientů týkající se informací a klinické dokumentace.

Článek 2. Základní principy.

1. Důstojnost člověka, respektování jeho svobodné vůle a jeho soukromí ovlivňují veškerou činnost zaměřenou na získávání, využívání, archivaci, střežení a předávání informací a klinické dokumentace.

2. Veškerá činnost v oblasti zdraví vyžaduje předchozí souhlas pacientů. Pacient dá písemný souhlas poté, co obdrží informace.

3. Pacient má právo se rozhodovat svobodně mezi danými klinickými možnostmi.

4. Pacient má právo odmítnout léčbu, s výjimkou případů uvedených v zákoně. Odmítnutí musí být v písemné formě.

5. Pacient má povinnost poskytovat pravdivé údaje o svém fyzickém stavu a zdraví a spolupracovat, a to zejména v případech, kdy je to nezbytné z důvodů veřejného zájmu.

6. Každý zdravotnický pracovník je povinen poskytovat své služby, plnit klinické povinnosti a respektovat rozhodnutí pacienta.

7. Osoba, která zpracovává nebo má přístup k informacím a klinické dokumentaci, je povinna dodržovat lékařské tajemství.

13. DENNÍ REŽIM V NEMOCNICÍCH

Ráno: osobní hygiena pacienta, sledování klinických parametrů a odebírání krevních vzorků, snídaně, lékařská prohlídka, ošetření ran, rehabilitační a terapeutické diagnostické hodnocení, propuštění nebo příjem pacientů, oběd.

Večer: specializovaná odborná vyšetření, rehabilitační a terapeutické aktivity, sledování klinických parametrů, případně propuštění a příjem pacientů, večeře.

V noci: monitorování pacientů, uspokojování jejich potřeb, v naléhavých případech vyšetření.

Úklid

Lůžkové části, pokoje i společné prostory jsou uklízeny každý den.

Denní jídla

Jsou podávána v těchto časech:

- snídaně: 08:00;
- oběd: 13:00;
- večeře: 19:00.

14. PRACOVNÍCI VE ZDRAVOTNICTVÍ

Zdravotnické profese (v rámci systému odvětvové směrnice) zahrnují lékaře a specializované lékaře, všeobecné sestry, porodní asistentky, zubní lékaře. Profese řízené systémem obecné směrnice zahrnují fyzioterapeuty, optiky, chiropraktiky, psychology, pracovní lékaře a logopedy.

15. SPECIFICKÉ OBLASTI ZDRAVOTNÍ PÉČE

15.1. UMÍRÁNÍ, PALIATIVNÍ PÉČE

Střední délka života při narození ve Španělsku je 82,1 let (2010), což je více než evropský průměr – 79,7let. U žen je to 85,3 let a u mužů 79,1 let. V Evropské Unii je to u žen 82,6 let a u mužů 76,7 let.

Naděje dožití ve věku 65 let se také zvyšuje (20,8 let), a je vyšší v porovnání s EU (19,1 let). U žen ve věku 65 let je naděje dožití 22,7 let, (20,9 v EU).

Tento rozdíl ve prospěch žen je tedy patrný v každém věku, i když zvýšení průměrné délky života v posledních letech bylo u mužů vyšší než u žen.

V roce 2015 oblasti s nejvyšší střední délkou života byly v Madridu 84,4 let, Navarra 84,0 let, Castilla y León 83,8, La Rioja 83,6, Ceuta a Melilla 80,5 let a Andalusie 81,5 let.

Kardiovaskulární onemocnění jsou hlavní příčinou úmrtí ve Španělsku, 31,2 % všech úmrtí. Ischemická onemocnění srdce jsou hlavní příčinou úmrtí u mužů (20 226) a cerebrovaskulární onemocnění hlavní příčinou u žen (17 529). Co se týče nádorů, nejčastější příčina úmrtnosti byla bronchiální a plicní rakovina (20 755). U mužů tento druh rakoviny způsobil 17 303 úmrtí. U žen byla nejčastějším typem rakovina prsu (6 295 úmrtí).

Kojenecká úmrtnost má ve Španělsku velmi klesající tendenci. Pouze 3 na každých 1000 živě narozených dětí zemřou v prvním roce života, 2 v novorozeneckém období a 1 v post-neonatálním období. Podle pohlaví mírně převažuje úmrtí chlapců (3.3) oproti dívkám (3.1).

Perinatální úmrtnost má rovněž klesající tendenci. Jedná se o úmrtí plodu a úmrtí živě narozených dětí během prvních sedmi dnů života.

15.2. EUTANÁZIE

Poslanecká sněmovna ve Španělsku diskutuje o nových právních předpisech v oblasti eutanázie, jelikož lobbisté zintenzivňují svou kampaň v zemi.

Unidos Podemos (UP), politická koalice Komunistické strany a hlavní strana Podemos, předložila Kongresu v polovině ledna návrh zákona, který by za určitých okolností umožnil asistované umírání.

Unidos Podemos navrhuje, aby tuto možnost měly terminálně nemocné osoby starší 18 let, které trpí "nesnesitelnou" psychickou nebo fyzickou bolestí.

K dispozici je také další návrh zákona, který bude v Kongresu registrován zástupci katalánského regionálního parlamentu. Katalánský parlament rozhodl o změně federálního zákona – podobně jako návrh UP -, který by upravil federální trestní zákon, aby lékařská asistence při umírání byla možná.

15.3. SMRT, PITVA

Příčina okamžité smrti se přezkoumává, přičemž počet pitev se snížil z 20 % (z roku 1993) na 5,1 % (v roce 2015). I přes vědecký a technologický pokrok v medicíně se zdá, že se mohou vyskytnout klinicko-patologické nesrovnalosti. Pitva hraje důležitou roli v klinické praxi a diagnostice a také pro účely výuky.

15.4. TĚHOTENSTVÍ A POROD VE ŠPANĚLSKU

Péče o těhotné ženy je ve Španělsku na vysoké úrovni, ať se jedná o státní nebo soukromý sektor. Žena se setkává s lékařem nebo porodní asistentkou (*comadrona/llevadora*). Většina porodů probíhá v nemocnici, přičemž domácí porody jsou stále oblíbenější. Pokud si žena zvolí soukromou kliniku, je třeba hned zpočátku zjistit, jestli má smlouvu se zdravotní pojišťovnou

15.5. PÉČE O DÍTĚ, OSVOJENÍ – NÁHRADNÍ PÉČE

Ve Španělsku je možné je možné několik typů osvojení závislých na potřebách dítěte a také situaci v biologické rodině:

1. “Naléhavá” péče na přechodnou dobu: Pro děti do 6 let. Trvá, než bude vlastní rodina schopna se o dítě opět starat.

2. Krátkodobá péče: Očekává se, že se dítě vrátí k rodině během 2 let.
3. Dlouhodobá péče: Péče trvá déle než dva roky.
4. Víkendová nebo prázdninová péče: Pro děti od 9 let, které žijí v dětských domovech. Dětem je umožněn pobyt v rodinném prostředí.
5. Specializovaná péče: Je určena dětem a dospívajícím se speciálními vzdělávacími potřebami, chronickými nemocemi nebo problémy v chování. Často se pečuje o sourozence. Náhradní rodina pak nejen poskytne rodinné prostředí, ale uspokojuje zvláštní potřeby těchto dětí.
6. Stálá péče: Vzniká rozhodnutím soudu a končí zletilostí dítěte. Často předchází předpěstounská péče.

15.6. POTRAT

Dobrovolné přerušení těhotenství ve Španělsku je upraveno v hlavě II zákona č. 2/2010 o sexuálním a reprodukčním zdraví a interrupci. Tento zákon legalizuje provedení potratu během prvních 14 týdnů těhotenství. Zákon vstoupil v platnost dne 5. července 2010. Předchozí nařízení – Zákon č. 9 / 1985- dekriminalizovalo potrat v několika bodech. Konzervativní lidová strana v červnu 2010 podala proti Ústavnímu soudu žalobu proti některým ustanovením zákona.

Indukovaný potrat neboli ukončení nežádoucího těhotenství lze provést dvěma způsoby: Pomocí medikamentů – užívání léků, jako je mifepriston a misoprostol. Chirurgický potrat – na klinice nebo v nemocnici: aspirace, dilatace a kyretáž.

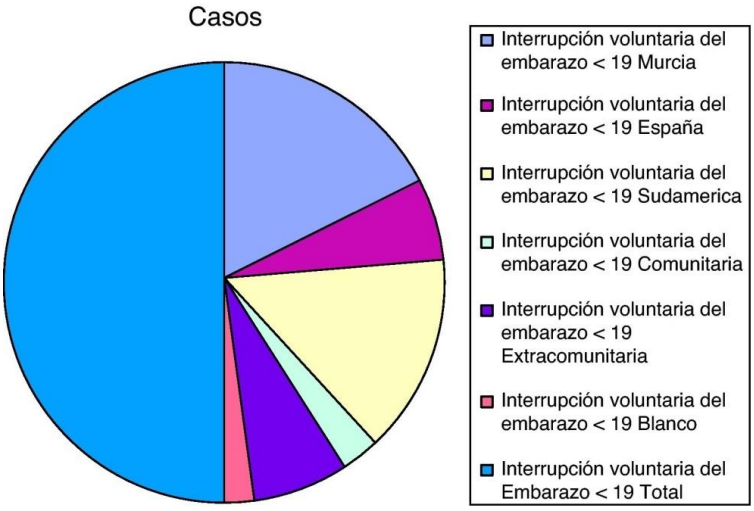

https://www.google.com/search?client=firefox-b&biw=1024&bih=631&tbm=isch&sa=1&ei=rNjqWq2dFoXZ5gL4y4aQBw&q=embarazo+en+espa%C3%B1a&oq=embarazo+en+espa%C3%B1a&gs_l=psy-ab.3...251418.257522.0.257946.18.17.0.1.1.0.114.1320.15j1.16.0....0...1c.1.64.psy-ab..1.16.1246...0j0i67k1j0i30k1j0i19k1j0i8i30k1j0i24k1j0i5i30k1j0i5i10i30k1.0.7b864gEFIsA#imgrc=YqgVKaCvfiioBM:

15.7. TRANSFÚZE

Krevní transfúze je indikována k léčbě pacientů, kteří v daném čase vykazují nedostatek krevních složek, které nemohou být nahrazeny jinými alternativami.

Proto, aby bylo možné rozhodnout, zda je nutné provést transfúzi, je třeba vždy zvážit následující zdravotní kritéria: příčinu, která motivuje indikaci, cíl, který má být dosažen, možné terapeutické alternativy a jejich účinnost, stejně jako možné nepříznivé účinky, které může transfúze způsobit.

V transfuzním registru je 1,7 miliónu dobrovolných dárců krve, což znamená 36,9 na 1000 obyvatel. V posledních třech desetiletích se počet dárců na 1 000 obyvatel zvýšil.

15.8. TRANSPLANTACE, DÁRCOVSTVÍ ORGÁNŮ

Pokud jde o příčinu smrti potencionálních dárců, došlo ke změnám: úrazy, cévní mozkové choroby se zvýšily z 39,0 % v roce 1992 na 65,1 %. Nejčastěji se provádí transplantace ledvin (2 905) a následně transplantace jater (1 162).

Každý rok se provádí 3 000 transplantací hematopoetických progenitorů (3 068 v roce 2015). Španělský rejstřík dárců kostní dřeně se skládá z 200 678 dárců.

Poměr dárců orgánů na milion obyvatel je 39,7, což znamená celkově 1 851 dárců. Jejich průměrný věk je 60 let. Podle pohlaví je z 10 dárců 6 mužů a 4 ženy.

ZDROJE

Introduction:
http://salutweb.gencat.cat/web/.content/home/el_departament/model_sanitari_catala/pacte_nacional_de_salut/pacte_nacional_salut_acords_ang.pdf

Health Care System:
http://www.renewinghealth.eu/departament-de-salut-generalitat-de-catalunya

Health payment:
https://www.expatica.com/es/healthcare/Getting-healthcare-in-Spain_101467.html

Prevention:
http://chrodis.eu/good-practice/prevention-health-promotion-strategy-spanish-nhs-framework-addressing-chronic-disease-spanish-nhs-spain/
http://catsalut.gencat.cat/ca/coneix-catsalut/acces-sistema-salut/guiadus/

Nursing education:
http://www.nurseeducationinpractice.com/article/S1471-5953(17)30026-4/fulltext
https://www.bancsang.net/receptors/banc-sang/es_index/

Home care:
http://www.careforme.es/about-our-nurses

Spiritual care:
http://www.academia.edu/23738606/Implementing_Spiritual_Care_at_the_end_of_life_in_Spain

Legislation:
http://www.eurecnet.org/legislation/spain.html

Health professionals:
https://www.justlanded.com/english/Spain/Articles/Jobs/Health-professionals

Euthanasia:
https://www.bioedge.org/bioethics/new-euthanasia-debate-in-spain/12181

Abortion:
https://en.wikipedia.org/wiki/Abortion_in_Spain

Fostering:
https://web.gencat.cat/en/tramits/que-cal-fer-si/adopto-i-o-acullo-un-infant/acolliment-familiar/